

ชะอฺบาน ประตู่ ระมะฎอน

เรียบเรียงจาก www.said.net

โดย นูมาน อิศมาอีล สะอะ

islamhouse.com

1428 / 2007

อัลหัมดุลิลลาฮฺ มวลการสรรเสริญทั้งหลายเป็นสิทธิแห่งอัลลอฮฺ เศาะละวาตและสลามต่อเราะซูล ลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม และบรรดาเศาะหาบะฮฺของท่าน ตลอดจนผู้ที่เจริญรอยตามแบบอย่าง ของท่านจวบจนวันกิยามะฮฺ

1. ความหมายของคำว่า “ชะอฺบาน”

คำว่า **ชะอฺบาน** เป็นคำเอกพจน์ คือชื่อหนึ่งในบรรดาชื่อเดือนของอิสลาม เป็นเดือนลำดับที่ 8 ตาม ปฏิทินอิสลาม อยู่ระหว่างเดือนเราะฎับกับเดือนเราะมะฎอน

ส่วนสาเหตุที่เรียกเดือนนี้ว่า **ชะอฺบาน** เป็นเพราะในเดือนนี้ชาวอาหรับจะกระจายกันออกไปหาน้ำ หรือกระจัดกระจายกันออกไปทำสงคราม (มาจากรากศัพท์เดิมของคำว่า (อ่านว่า ตะชะอะบะ อัลแกม) หมายถึง แยกย้าย หรือกระจัดกระจายออกไป) (ดู พัทหลบารีย์ เล่ม 4 หน้า 251) หลังจาก

ที่พวกเขาได้หยุดพักจากการทำสงครามในเดือนเราะฎับเพราะเป็นเดือนหะรอมหรือเดือนต้องห้ามทำสงคราม อุละมาฮ์บางท่านระบุว่า สาเหตุที่เรียกเช่นนั้น เพราะเดือนนี้ปรากฏอยู่ช่วงกลางระหว่างเดือนเราะฎับ กับเดือนเราะมะฎอน (มาจากรากศัพท์เดิมของคำว่า อ่านว่า อัชชะอะบะ หมายถึง ช่วงที่อยู่ระหว่าง สองไหล่ หรือสองเขาสัตว์)

2. การเตรียมพร้อมในเดือนชะอฺบาน

ชะอฺบานคือประตู่สู่เดือนเราะมะฎอนเป็นเดือนที่ใกล้เคียงกับเราะมะฎอนมากที่สุด จึงเป็นโอกาส เดียวจะเตรียมตัวเข้าสู่เดือนเราะมะฎอนในทุกๆ ด้าน

ท่านชะละมะฮฺ อิบน์ สุัยล์ (บ้างว่า อิบน์ กุัยล์) และอุมร์ อิบน์ กิอัยล์ กล่าวว่า “เดือนชะอฺบานคือ เดือนแห่งนักอ่านอัลกุรอาน“

ท่านอุมร์ อิบน์ กิอัยล์ นั้น เมื่อชะอฺบานมาเยือนท่านจะปิดประตูบ้านเพื่อให้เวลากับการอ่านอัลกุรอาน จากคำกล่าวของอุละมาฮ์ข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า พวกเขาได้เตรียมตัวอย่างจริงจังในการต้อนรับ เดือนเราะมะฎอนแม้จะมีเวลาอีกหนึ่งเดือนก็ตาม

3. ความประเสริฐของเดือนชะอฺบาน

มีหะดีษมากมายที่รายงานถึงความประเสริฐของเดือนชะอฺบาน มีทั้งที่เป็นหะดีษเศาะฮี้หฺ หะดีษหะสัน หะดีษฎะอ์อีฟ (อ่อน) และหะดีษเมฆะอู (หะดีษปลอม) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1. การถือศีลอดในเดือนชะอฺบาน

รายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะวะฎียัลลอฮฺ อันฮา เล่าว่า “ท่านบีได้ถือศีลอดในเดือนนี้จนกระทั่งพวกเรากล่าวว่าคุณไม่ได้ละศีลอดเลย และท่านบีไม่ได้ถือศีลอดจนกระทั่งพวกเรากล่าวว่าคุณไม่ได้ถือศีลอดเลย และฉันไม่เคยเห็นท่านบีถือศีลอดเต็มเดือนนอกจากเดือนเราะมะฎอน และฉันไม่เคยเห็นท่านบีถือศีลอดอย่างมากมาจนนอกจากเดือนนี้ชะอฺบาน” (อัลบุคอรีย์ 1833, มุสลิม 1956)

3.2 การอภัยโทษของอัลลอฮฺในค่ำคืนที่ 15 ของชะอฺบาน

รายงานจากท่านอบูมุซา อัลอัซหะรียฺ จากท่านเราะซูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวความว่า “แท้จริงอัลลอฮฺจะมองดูในค่ำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน ดังนั้นพระองค์จะทรงให้อภัยแก่ทุกสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างนอกจากผู้ที่ตั้งภาคี(มุชริก) หรือคนที่เป็นศัตรูกัน” (รายงานโดยอิบนุมาญะฮฺ, อัลอัลบานียฺกล่าวว่าหะดีษนี้เป็นหะดีษหะสัน ดู อัลลิลลิลละฮฺ อัศเศาะฮี้หะฮฺ หมายเลข 1144)

อย่างไรก็ตามหะดีษนี้และหะดีษอื่นๆ ในลักษณะเดียวกันยังมีความขัดแย้งระหว่างบรรดาอุละมาอ์ถึงระดับความถูกต้องของมัน ตามที่อิบนุ เราะฎีบได้ระบุไว้ใน ละฎอฮฺ อัลมะฮารีฟ

อิบนุ ดิหฺยะฮฺ ได้กล่าวว่า "เหล่าอุละมาอ์เกี่ยวกับสายรานได้ระบุว่า ไม่มีหะดีษใดเกี่ยวกับคืนนิศฟูชะอฺบาน ที่เป็นหะดีษถูกต้องเลย" (อัลบาอิฮฺ อะลา อินการ อัลบิตะฮฺ ของ อิบนุ ซามะฮฺ หน้า 127)

4. การถือศีลอดในเดือนชะอฺบาน

4.1 สุนนะฮฺให้ถือศีลอดในเดือนชะอฺบาน

การถือศีลอดในเดือนชะอฺบานถือว่าเป็นสุนนะฮฺของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิวะสัลลัม ที่ควรปฏิบัติตามยิ่ง เนื่องจากมีหะดีษที่รายงานด้วยสายรายงานที่เศาะฮี้หฺ ที่รายงานโดยท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะวะฎียัลลอฮฺ อันฮา เล่าว่า “ท่านนบีได้เคยถือศีลอดในเดือนนี้จนกระทั่งพวกเรากล่าวว่าคุณไม่ได้ละศีลอดเลย และท่านนบีเคยไม่ถือศีลอดในเดือนนี้จนกระทั่งพวกเรากล่าวว่าคุณไม่ได้ถือศีลอดเลย และฉันไม่เคยเห็นท่านนบีถือศีลอดเต็มเดือนนอกจากเดือนเราะมะฎอน และฉันไม่เคยเห็นท่านนบีถือศีลอดอย่างมากมาจนนอกจากเดือนนี้คือชะอฺบาน” (อัลบุคอรีย์ 1833, มุสลิม 1956)

ในอีกสายรายงานหนึ่งของมุสลิม 1957 “ท่านนบีได้ถือศีลอดทั้งเดือนชะอฺบาน และท่านนบีได้ถือศีลอดทั้งเดือนนอกจากวันน้อยนิด(ที่ท่านไม่ได้ถือศีลอด)”

ส่วนวิธีการถือศีลอดของท่านบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ในเดือนนี้ มีทัศนะที่แตกต่างกันไป โดยสรุปแล้ว ท่านนบีไม่ได้ถือศีลอดตลอดทั้งเดือนชะอฺบาน แต่ท่านนบีจะถือศีลอดในเดือนนี้มากกว่าเดือนอื่นๆ (ทัศนะของอุละมาอ์ส่วนหนึ่ง อาทิ อับดุลลอฮฺ อิบน์ มุบาร็อก)

ท่านอิมาม อิบน์ เราะฎีบ ได้อธิบายถึงความประเสริฐของการถือศีลอดในเดือนชะอฺบานนี้ว่า “การถือศีลอดในเดือนชะอฺบานนั้นดีกว่าการถือศีลอดในเดือนที่ทรงห้ามการทำสงคราม (อฺซุรฺ อัลหุรุม) และเป็นสุนัตที่ดีที่สุดเนื่องจากอิบาดะฮ์ทุกอย่างที่ใกล้เคียงกับเดือนเราะมะฎอน จะก่อนหรือหลังเราะมะฎอนก็ตามแต่ ระดับความประเสริฐของมันเหมือนกับระดับความประเสริฐของการละหมาดสุนัตเราะวาติบกับการละหมาดฟัรฎูจะก่อนหรือหลังละหมาดก็ตามแต่ และมันจะช่วยเติมเต็มในส่วนที่ขาดหรือบกพร่องไปในส่วนที่เป็นฟัรฎู เช่นเดียวกับการถือศีลอดก่อนเราะมะฎอนและหลังเราะมะฎอน ในเมื่อการละหมาดสุนัตเราะวาติบเป็นสุนัตที่ดีที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการละหมาด ดังนั้นการถือศีลอดก่อนเราะมะฎอนและหลังเราะมะฎอนก็เป็นสุนัตที่ดีที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการถือศีลอดเช่นเดียวกัน” (ดู ละครอูฟี อัลมะฮารีฟ)

ส่วนสาเหตุที่ว่า ทำไมท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้ถือศีลอดในเดือนชะอฺบานนี้มากกว่าเดือนอื่นๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้บรรดาอุละมาอ์ได้มีทัศนะดังนี้

1. เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ไม่สามารถถือศีลอด 3 วัน ประจำเดือนได้เนื่องจากท่านมีภารกิจและการเดินทางไกล(มุซาฟิร) ดังนั้นท่านจึงมารวบรวมทั้งหมดไว้ในเดือนนี้ เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม นั้นจะปฏิบัติสิ่งที่เป็นสุนัตต่างๆ ทั้งหมด เมื่อท่านได้ละทิ้งเพราะเหตุจำเป็นท่านก็จะชดใช้แทนในช่วงเวลาอื่น

2. เพราะภรรยาของท่านส่วนใหญ่จะถือศีลอดชดเชยในเดือนแห่งนี้ ท่านจึงถือศีลอดด้วย แต่เป็นทัศนะที่ขัดแย้งกับที่มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุ อันฮา ที่ระบุว่า นางเจตนาหยุดเวลาถือศีลอดชดเชยมาไว้ในช่วงท้ายของปี เพื่อที่จะได้ถือศีลอดพร้อมๆ กับท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ในเดือนชะอฺบาน

3. เพราะเป็นเดือนที่คนทั่วไปมักจะหลงลืมจากการถือศีลอด และเป็นเดือนที่อะมัลในรอบปีจะถูกยกขึ้นไปยังอัลลอฮฺ นี่เป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักที่สุด ดังมีรายงานจากหะดีษของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม จากอุสมานะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุ อันฮฺ ความว่า “เดือนชะอฺบานแห่งนี้ เป็นเดือนที่หลายคนหลงลืมมัน ซึ่งอยู่ระหว่างเดือนเราะฎีบและเดือนเราะมะฎอน มันเป็นเดือนที่อะมัลต่างๆ จะถูกยกขึ้นไปยังองค์อภิบาลแห่งสากลโลก ดังนั้นฉันจึงพอใจที่จะให้อะมัลของฉันถูกยกขึ้นสู่พระองค์ในสภาพที่ฉันกำลังถือศีลอดอยู่” (อันนะสาอียฺ 2357)

4.2 การเจตนาเริ่มถือศีลอดหลังครั้งเดือนของชะอฺบาน

การถือศีลอดในเดือนชะอฺบานถือว่าเป็นสุนนะฮ์ของท่านนบี แต่ประเด็นที่สำคัญประการหนึ่ง คือการเจตนาเริ่มถือศีลอดหลังจากครั้งเดือนแรกของชะอฺบานผ่านไปแล้ว

ท่านอิหม่าม อิบน์ มุลักกิน ซึ่งเป็นอุละมาอ์ในสังกัดมัซฮับชาฟีอี๊ยะ ได้อธิบายว่า “แท้จริงเมื่อครั้งหลังของเดือนชะอฺบานมาถึง การเจตนาเริ่มถือศีลอดถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ซึ่งเป็นทัศนะของบรรดาอุละมาอ์มุหักกิฏุน(อุละมาอ์ผู้ตรวจสอบหลักฐานต่างๆ) ในมัซฮับของเรา(มัซฮับชาฟีอี๊ยะ) ดังหะดีษที่รายงานโดยอบูฮุร็อยเราะฮฺ เล่าว่า ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้กล่าวความว่า **“เมื่อถึงครึ่งเดือนของชะอฺบาน จงอย่าได้ถือศีลอด”** (รายงานโดยอัต-ติรมิซีย์ 738 และอบู ดาวูด 2337 ดู อิบลามะ ฟะวาอิดอุมตะติลอะห์กามของอิบบน์ มุลักกิน เล่ม 5 หน้า 159-169)

อย่างไรก็ตาม การถือศีลอดที่ถูกห้ามในช่วงต้นคือกรณีที่มีเจตนาและเจาะจงว่าจะเริ่มการถือศีลอดหลังจากวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบานเป็นต้นไป ส่วนกรณีที่ไม่ได้มีเจตนาที่จะเริ่มถือศีลอดหลังจากวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบานดังกล่าว ถือว่าเป็นสิ่งที่อนุมติ

4.3 การถือศีลอดชดเชย (เกาะฎอฮ์) ในเดือนชะอฺบาน

การถือศีลอดชดเชย (เกาะฎอฮ์) สำหรับผู้ที่ได้ละทิ้งศีลอดในเดือนเราะมะฎอนถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น (วาญิบ) ซึ่งมีระยะเวลาที่ยาวนานเป็นปี กล่าวคือเดือนชะอฺบานคือเดือนสุดท้ายที่สามารถถือศีลอดชดเชยได้ หากพ้นเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุจำเป็น อาทิ ป่วยหรืออื่น ๆ จะต้องถูกปรับและต้องได้รับบาป และหากไม่ชดเชยจนถึงเดือนเราะมะฎอนปีหน้า เขาจะต้องขอกฎัย (เตาบัต) ต่ออัลลอฮฺ และถือศีลอดชดเชยพร้อมกับต้องให้อาหารแก่ผู้ยากไร้ (ฟาภิรฺมิสกิน) ทุกวันตามที่จำนวนวันที่เขาได้ละทิ้ง (ตามทัศนะของอิหม่ามชาฟีอี๊ยะ อิหม่ามมาลิก และอิหม่ามอะหฺมัด)

4.4 การถือศีลอดในช่วงท้ายของเดือนชะอฺบาน (1-2 วัน ก่อนเข้าเราะมะฎอน)

การถือศีลอดในช่วงท้ายนี้ แบ่งออกเป็น 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 ถือศีลอดด้วยการเนยตว่า ข้าพเจ้าถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน เพื่อเชื่อว่าอาจจะเข้าเดือนเราะมะฎอน กรณีนี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องห้าม (หะรอม)

กรณีที่ 2 ถือศีลอดเพราะมีการนะซัรไว้ หรือเพื่อชดเชย (เกาะฎอฮ์) ที่ขาดไป หรือเพื่อทดแทนกรณีที่ผิด (กัฟฟาเราะฮฺ) กรณีนี้ ถือว่าเป็นสิ่งอนุญาต (ยะญูซ)

กรณีที่ 3 ถือศีลอดสุนัตทั่วไป (สุนัตมุฎลัก) กรณีนี้ มีทัศนะที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. ถือว่าเป็นสิ่งที่มักรูฮฺ เพราะมีคำสั่งให้เว้นว่างจากการถือศีลอดระหว่างชะอฺบานกับเราะมะฎอน ถึงแม้ว่าเขาจะปฏิบัติมาเป็นประจำอย่างต่อเนื่องก็ตาม (ทัศนะของ อัลหะสัน)
2. ถือว่าเป็นสิ่งที่อนุญาต (ทัศนะของอิหม่ามมาลิก)
3. สามารถทำได้ (อนุญาต) ถ้าเป็นการถือศีลอดที่เขาเคยปฏิบัติมาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง (ทัศนะของอิหม่ามชาฟีอี๊ยะ, เอาซาอีญ์ และอิหม่ามอะหฺมัด)

5. อุตริกรรม (บิดอะฮฺ) ในเดือนชะอฺบาน

หากจะมองถึงกิจกรรมหรืออิบาดะฮ์ที่มีการยึดปฏิบัติในบ้านเมืองเราในเดือนชะอฺบานนี้แล้ว เราพบว่า มีการปฏิบัติอิบาดะฮ์มากมาย อาทิ มีการอ่านยาซีนในค่ำคืนที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน มีการละหมาดในรูปแบบเฉพาะ และมีการเลี้ยงอาหาร เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาอย่างละเอียดว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร

5.1 การปฏิบัติอิบาดะฮ์ในค่ำคืนที่ 15 (คืนนิศฟูชะอฺบาน)

การอ่านอัลกุรอานไม่ว่าจะเป็นสุเราะฮ์ใดถือถือว่าเป็นอิบาดะฮ์ที่เลิศที่สุดในจำนวนบรรดาชิกรูทั้งหลาย ดังที่ท่านอิหม่าม อันนะวะวีได้กล่าวไว้ว่า “การอ่านอัลกุรอานคือชิกรูที่ดีที่สุด”

ถึงกระนั้นก็ตามแต่ การอ่านอัลกุรอานไม่ได้มีการกำหนดเจาะจงเวลาเป็นการเฉพาะที่ชัดเจน และมีการกำหนดสถานที่อ่านที่ชัดเจน เช่นเดียวกับการกำหนดเจาะจงอ่านสุเราะฮ์ยาซีนในค่ำคืนดังกล่าวเป็นการเฉพาะ เพราะการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏแบบอย่างจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม และเศาะหาบะฮ์ ถึงแม้ว่าจะมีหะดีษบางส่วนที่กล่าวถึงความประเสริฐในค่ำคืนดังกล่าว แต่หะดีษดังกล่าวล้วนเป็นหะดีษที่มีสายรายงานอ่อน ไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานอ้างอิงและยืนยันถึงความประเสริฐและส่งเสริมให้กระทำดังกล่าวได้ อาทิ หะดีษที่รายงานโดย อิบน์ มาญะฮ์ที่มีความว่า “เมื่อค่ำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบานได้มาถึง พวกท่านจงลุกขึ้น (ทำอิบาดะฮ์) ในยามค่ำคืนนั้น และจงถือศีลอดในเวลากลางวันของมัน” ซึ่งเป็นหะดีษฎะอ์ฟอว้ถึงขั้นเมาฎูอู (ดู ฎะอ์ฟอว้ อัดมะฮารีฟ ของ อิบน์ เราะฎีบ และ อัศลิลลิละฮ์ อัจญะอ์ฟีฮะฮ์ ของ อัลดัลบานีย์ 2132)

5.2 การเจาะจงละหมาดกียามุลลัยในค่ำคืนวันที่ 15 ชะอฺบาน

การละหมาดกียามุลลัยหรือตะฮัจญุด เป็นอีกอิบาดะฮ์หนึ่งสมควรส่งเสริมและเป็นหนึ่งในการละหมาดที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ไม่เคยทอดทิ้ง และเป็นสิ่งที่มุสลิมทุกคนสามารถทำได้ไม่ว่าในคืนใดก็ตาม โดยไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดเจาะจงค่ำคืนใดค่ำคืนหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือเจาะจงละหมาด ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง และการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นมุสตะฮับะฮ์

อย่างไรก็ตาม การเจาะจงทำอิบาดะฮ์ในค่ำคืนของวันที่ 15 ชะอฺบานเป็นการเฉพาะ เนื่องจากเชื่อว่ามีความประเสริฐเหลือมล้ำกว่าค่ำคืนอื่นๆ หรือมีความเชื่อว่ามีผลบุญมากมายมหาศาลนั้น เป็นสิ่งที่ไม่เคยมีปรากฏในแบบฉบับของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม และเศาะหาบะฮ์ แต่เพื่อความชัดเจนมากขึ้น จึงต้องแบ่งประเด็นการละหมาดกียามุลลัยหรือตะฮัจญุดในเดือนนี้ออกเป็น 3 กรณีด้วยกัน

กรณีที่ 1 กรณีที่ละหมาดเป็นประจำอยู่แล้ว ประจวบเหมาะกับการมาถึงของเดือนชะอฺบาน และประจวบเหมาะกับการมาถึงค่ำคืนที่ 15 ของชะอฺบาน ในกรณีนี้ถือว่ามีอะไร เพราะเป็นการละหมาดที่เคยปฏิบัติอย่างเป็นกิจวัตรอยู่แล้ว และไม่ถือเป็นการอูตริแต่ประการใด

กรณีที่ 2 กรณีที่ไม่ได้ละหมาดเป็นประจำเป็นกิจวัตร แต่มาขอเจาะจงละหมาดเฉพาะในค่ำคืนของวันที่ 15 ชะอฺบานนี้ เพราะมีความเข้าใจว่าจะมีผลบุญมากมายมหาศาล กรณีนี้ถือว่ามีสิ่งที่ไม่เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม แม้ว่าจะมีหะดีษที่บ่งบอกถึงความประเสริฐใน

การลุกขึ้นทำอิบาดะฮ์ในคำคืนแห่งนี้ก็ตาม แต่หะดีษเหล่านั้นล้วนเป็นหะดีษที่ฎาะฮิฟมากๆ ซึ่งไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานอ้างอิงได้

กรณีที่ 3 กรณีที่มีการเจาะจงละหมาดด้วยการกำหนดจำนวนร็อกอัตที่แน่นอน อาทิ 1,000 หรือ 100 ร็อกอัต และย้อนกลับไปกลับมาจนถึงจำนวนที่กำหนดไว้ กรณีนี้ถือว่าเป็นการละหมาดที่อุตริที่ใหญ่หลวง เพราะไม่มีในแบบฉบับของท่านนบี คือลัลลุลอฮฺ อะลัฮฺ ยะฮฺ ลัลลัม แม้ว่ามีการอ้างถึงหะดีษที่ระบุถึงการละหมาดในลักษณะดังกล่าว

ท่านอิมามอันนะวะวียกกล่าวว่า “การละหมาดที่เรียกว่าละหมาดเราะซอฮิบและการละหมาดอัลฟิยะฮฺ ในคำคืนวันที่ 15 ชะอฺบาน 100 ร็อกอัตนั้น ทั้งสองละหมาดนี้เป็นสิ่งที่อุตริ(บิตอะฮฺ)และน่ารังเกียจ และอย่าไปหลงเชื่อกับการที่ละหมาดทั้งสองถูกกล่าวถึงในหนังสือ “กุตุลกุฎুব และ อิบฺฮฺยาอฺอฺลุุมมิดดิน” และอย่าไปหลงเชื่อกับหะดีษที่กล่าวถึงเรื่องดังกล่าว เพราะทั้งหมดนั้นเป็นสิ่งที่จอมปลอม (บาฏิล)...” (ดู อัลมััจญ์มูอฺ เล่ม 7 หน้า 61)

ท่านอิมาม อัลอิรอกียฺ กล่าวว่า “หะดีษต่างๆ ที่กล่าวถึงการละหมาดในคำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน ล้วนแต่เป็นหะดีษปลอม (เมาฎูอฺ) และเป็นสิ่งที่โกหก (อุปลอกนฺฮฺนมา) ทั้งสิ้น”

ท่านอิมาม อบูซามะฮฺ กล่าวว่า “แท้จริงมีสายรายงานที่เกี่ยวกับการละหมาดในคำคืนวันที่ 15 ชะอฺบาน สองหะดีษซึ่งทั้งสองหะดีษนั้น ล้วนแต่เป็นหะดีษปลอม”

ท่านอิมามอัชเชากานียฺกล่าวว่า “หะดีษที่กล่าวถึงในเรื่องดังกล่าวเป็นหะดีษเมาฎูอฺ(หะดีษปลอม)” (อัลพะอาวิด อัลมััจญ์มูอฺฮฺ หน้า 15)

6. อะกิดะฮฺและความเชื่อเกี่ยวกับเดือนชะอฺบาน

หนึ่งในความเชื่อที่ไม่ถูกต้องคือ ความเชื่อที่ว่าในเดือนนี้อัลลอฮฺจะทรงกำหนด (ตักดีร์) ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเกิดขึ้นในรอบปี ซึ่งความจริงคำคืนแห่งการกำหนด (ตักดีร์) นั้นคือคำคืนแห่งลัยละตุลก็อดรฺในเดือนเราะมะฎอนดังที่ปรากฏในอัลกุรอาน สุเราะฮฺ อัลก็อดรฺ

7. หะดีษฎาะฮิฟ (อ่อน) และเมาฎูอฺ (หะดีษปลอม) เกี่ยวกับเดือนชะอฺบาน

ในเดือนชะอฺบานแห่งนี้มีรายงานหะดีษที่แสดงถึงความประเสริฐมากมายต่างๆ นานา ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วหรือเกือบทั้งหมดเป็นหะดีษฎาะฮิฟ(อ่อน) และหะดีษเมาฎูอฺ (หะดีษปลอม) และต่อไปนี้เป็นหะดีษบางส่วนที่จะนำเสนอให้ได้รับทราบและได้พิจารณาพร้อมๆ กัน ดังนี้

7.1 หะดีษฎาะฮิฟ (หะดีษอ่อน)

1. การขออุมมัลฮุคฺด้วยสำนวนอุมมัลฮุคฺ

«

»

ความว่า “โอ้อัลลอฮฺ ขอพระองค์ทรงประทานความเป็นสิริมงคล(บระอกะฮฺ)แก่พวกเราในเดือนเราะฎิบและชะอฺบาน และจงนำพาพวกเราให้ถึงเดือนเราะมะฎอนด้วยเทอญ”

หะดีษนี้รายงานโดยอะนะศ อิบน์ มาลิก บันทึกลงโดยอัลบัซซาร และอัลญะบะรอญีในหนังสืออัลเอาส์ต และอัลบัยฮะกีฮฺในหนังสือ ฟูฎอฮฺ อัลเอากอต

ท่านอิหม่ามอิบน์ หะญูร อัลอัศเกาะลานียกกล่าวว่า “หะดีษดังกล่าวเป็นหะดีษฎะอ์ฟ เพราะมีหนึ่งในสายรายงานที่ชื่อ ชะอีด อิบน์ อบี รุกอฏ เป็นนักรายงานที่ฎะอ์ฟ”

อิหม่ามบุคอรียกกล่าวว่า บุคคลดังกล่าวเป็น “มุญะรุลหะดีษ” เช่นเดียวกับอันนะสาอีย์ยกกล่าวว่า บุคคลดังกล่าวฉันไม่รู้จักว่าเขาคือใคร

อิบน์ หีบบานกล่าวว่า “ไม่มีการนำมาเป็นหลักฐานกับการรายงานของบุคคลดังกล่าว”

(ดูเพิ่มเติม อัลอัซการ ของ อันนะวาเวีย, มีซาน อัลอิติดาล ของ อัชชะฮะบีย เล่ม 3 หน้า 96, ฎะอ์ฟ อัลญะมาอฺ อัลเศาะหีร ของ อัลอัลบานี หมายเลข 4395)

2. หะดีษที่มีใจความว่า

“แท้จริงอัลลอฮฺจะทรงลงมายังฟากฟ้าโลกในค่ำคืนที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน ดังนั้นพระองค์จะทรงอภัยโทษมากกว่าจำนวนแพะที่มีอยู่ในเฝ้าของกัลบ” (หะดีษฎะอ์ฟ รายงานโดยอิบน์ มาญะฮฺ 1389)

7.2 หะดีษเมาฎู (หะดีษปลอม)

1. หะดีษที่มีใจความว่า “เราะฎิบคือเดือนของอัลลอฮฺ ชะอฺบานคือเดือนของนบี และเราะมะฎอนคือเดือนของประชาชาติฉัน” อิหม่าม อิบน์ หะญูร อัลอัศเกาะลานียกกล่าวว่า หะดีษดังกล่าวเป็นหะดีษเมาฎู (หะดีษปลอม)

2. หะดีษที่มีใจความว่า

“เดือนที่ถูกคัดเลือกจากอัลลอฮฺคือ 1) เดือนของอัลลอฮฺ (เราะฎิบ) ผู้ใดเชิดชูเดือนเราะฎิบแท้จริง (เท่ากับว่า) เขาได้เชิดชูอัลลอฮฺ และอัลลอฮฺจะทรงตอบแทนเขาด้วยสวนสวรรค์ของพระองค์ และเขาจะเป็นผู้ที่พระองค์ทรงพอพระทัยเป็นอย่างยิ่ง 2) ชะอฺบานคือเดือนของฉัน และผู้ใดที่เชิดชูเดือนชะอฺบาน แท้จริง (เท่ากับว่า) เขาได้เชิดชูฉัน และอัลลอฮฺจะทรงตอบแทนผู้ที่ให้การเชิดชูฉันในวันกียามะฮฺ ...”

อิหม่าม อิบน์ หะญูร อัลอัศเกาะลานียกกล่าวว่า หะดีษดังกล่าวเป็นหะดีษเมาฎู (ปลอม) เช่นเดียวกับอัลบัยฮะกีฮฺยกกล่าวว่า หะดีษข้างต้นคือหะดีษเมาฎู

3. หะดีษที่มีใจความว่า

“อุปมาความประเสริฐของเดือนเราะฎับกับเดือนอื่น ๆ นั้นอุปมาความประเสริฐของอัลกุรอานที่มีเหนือบทซิกิรทั่วไป และอุปมาความประเสริฐของเดือนชะอฺบานกับเดือนอื่น ๆ อุปมาความประเสริฐของนบีมุหัมมัดที่มีเหนือบรรดานบีท่านอื่น ๆ” อิบน์ ญะอฺร ระบุใน ตั้บยีน อัลอฺญอบ ว่าเป็น เมาฏอ

4. หะดีษที่มีใจความว่า

“เมื่อคำคืนครึ่งเดือนชะอฺบานได้มาถึง พวกท่านจงลุกขึ้นในเวลากลางคืน (เพื่อทำอิบาบะฮฺ) และจงถือศีลอดในเวลากลางวัน” (หะดีษเมาฏอ ภายโดยอิบน์ มาญะฮฺ 1388)

5. หะดีษที่มีใจความว่า

“ผู้ใดที่อ่านซูเราะฮฺ กุลสุวัลลอฮฺ (อัลอิคลาศ) หนึ่งพันครั้งในการละหมาด 100 ร็อกอัต ในคำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบานเขาจะไม่ตายไปนอกจากว่าอัลลอฮฺจะทรงยกให้มลาอิกะฮฺ 100 ตนมาแจ้งข่าวดีแก่เขา และอีก 30 มลาอิกะฮฺที่ทำให้เขาพ้นจากไฟนรก...” (หะดีษเมาฏอ บันทึกลงโดยอิหม่ามอัศศุญญีย์ ใน อัลละอาลัย อัลมัศนูอะฮฺ ฟี อัลอะหาดีษ อัลเมาวัฏออะฮฺ เล่ม 2 หน้า 59)

6. หะดีษที่มีใจความว่า

“ผู้ใดที่ละหมาดในคำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน จำนวน 2 ร็อกอัต โดยอ่านซูเราะฮฺ กุลสุวัลลอฮฺ (อัลอิคลาศ) จำนวน 30 ครั้ง ในทุก ๆ ร็อกอัต เขาจะไม่ออกไป(ตาย)นอกจากว่าจะได้เห็นที่พำนักของเขาในสวนสวรรค์” (หะดีษเมาฏอ บันทึกลงโดยอิหม่ามอัศศุญญีย์ ใน อัลละอาลัย อัลมัศนูอะฮฺ ฟี อัลอะหาดีษ อัลเมาวัฏออะฮฺ เล่ม 2 หน้า 59)

8. บทสรุป

การเตรียมความพร้อมสู่เดือนเราะฎับด้วยการถือศีลอดตั้งแต่เนิ่นๆในเดือนชะอฺบานเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม ส่วนอิบาบะฮฺอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการถือศีลอด ไม่เป็นที่ควรส่งเสริม เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติที่เศาะฮี้หฺจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม และเศาะหาบะฮฺ อีกทั้งยังอาจเป็นสิ่งที่อุตริขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง วัลลอฮฺอะลัม

ขออัลลอฮฺทรงประทานความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ฉันและพี่น้องของฉันด้วยเถิด อามีน

หมายเหตุ

ข้อมูลในบทความนี้อ้างอิงจากและเรียบเรียงจากเว็บไซต์ www.saaid.net ท่านสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จาก URL นี้ : <http://saaid.net/mktarat/12/8.htm>